

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від _____ 20__ р.

Київ

№ _____

Про внесення змін до Методичних
рекомендацій щодо роботи закладів
культури на підконтрольній Україні
території з урахуванням безпеки відвідувачів

Відповідно до підпункту 243 пункту 4 Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 885, та на виконання заходу 1 завдання 5 плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи забезпечення населення культурними послугами, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 355-р (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 січня 2023 р. № 291-р),

НАКАЗУЮ:

1. Внести зміни до Методичних рекомендацій щодо роботи закладів культури на підконтрольній Україні території з урахуванням безпеки відвідувачів, затверджених наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 28 червня 2023 року № 349, виклавши їх у новій редакції, що додається.

2. Управлінню комунікацій (Самойленко С.Г.) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства культури та інформаційної політики України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на державного секретаря Лещука Ю.В.

Т. в. о. Міністра

Ростислав КАРАНДЄЄВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства культури та
інформаційної політики України

28 червня 2023 року № 349

(у редакції наказу Міністерства культури
та інформаційної політики України

від _____ № _____)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо роботи закладів культури на підконтрольній Україні
території з урахуванням безпеки відвідувачів

I. Загальна частина

1.1. Ці Методичні рекомендації визначають рекомендації щодо роботи закладів культури на підконтрольній Україні території в умовах воєнного стану з метою якісного надання культурних послуг та сприяння забезпеченню належного рівня безпеки працівників та відвідувачів закладів культури.

1.2. У цих Методичних рекомендаціях терміни та поняття застосовуються у значеннях, визначених законами України «Про культуру», «Про правовий режим воєнного стану», «Про національну безпеку України», Кодексом цивільного захисту України.

1.3. Ці Методичні рекомендації окреслюють:

загальні пропозиції та рекомендації для ефективного функціонування закладів культури та створення безпечних умов їх роботи в період воєнного стану;

рекомендації щодо функціонування різних типів закладів культури в умовах воєнного стану;

рекомендації з питань організації евакуації.

1.4. Ці Методичні рекомендації мають інформаційний, рекомендаційний, орієнтовний та роз'яснювальний характер.

II. Загальні пропозиції та рекомендації для створення
безпечних умов роботи закладів культури

2.1. Керівникам закладів культури та його засновникам рекомендується створення безпечних умов у закладі культури.

Рекомендовано, з числа працівників закладу культури, визначити особу, яка забезпечуватиме організацію запобігання, локалізації та ліквідацію надзвичайних ситуацій в закладі культури у разі її виникнення та повідомити контактні дані цієї

особи всім працівникам закладу культури для швидкого зв'язку у випадку виникнення надзвичайної ситуації.

За потреби, у закладі культури рекомендовано створити спеціальну групу, що складається з працівників закладу культури, яка у разі виникнення надзвичайної ситуації у закладі культури першою бере участь у її локалізації, а, по можливості, у її ліквідації. Для учасників такої групи рекомендовано проводити періодичні інформаційно-навчальні зустрічі з представниками місцевих правоохоронних органів та місцевої пожежної охорони.

Рекомендується, згідно зі статтею 63 Кодексу цивільного захисту України, постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 року № 564 «Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони», у закладі культури створити добровільну пожежну дружину, що складається з працівників закладу культури, яка у разі виникнення надзвичайної ситуації у закладі культури першою бере участь у її локалізації, ліквідації та евакуації людей. Для членів добровільної пожежної дружини рекомендовано проводити періодичні навчання та практичні тренування, за потреби із залученням працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Відповідно до пункту 5 розділу II Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697, не рідше одного разу на півроку рекомендовано проводити практичні тренування дій всіх працівників закладу культури, які можуть бути задіяні під час виникнення надзвичайних ситуацій.

2.2. Під час здійснення своєї діяльності в умовах воєнного стану закладам культури головним пріоритетом рекомендовано визначати безпеку працівників та відвідувачів, а також враховувати положення розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2022 року № 265 «Про затвердження плану дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування під час збройної агресії Російської Федерації проти України».

2.3. Графік роботи закладу культури рекомендовано визначати з урахуванням потреб відвідувачів, близькості до лінії зіткнення, запровадження комендантської години та інших чинників, які можуть впливати на безпеку та комфорт працівників або відвідувачів закладу культури, якість та доступність культурних послуг.

2.4. Керівникам та працівникам закладів культури рекомендується забезпечення виконання статей 20, 39, 40, 91 Кодексу цивільного захисту України стосовно організації та здійснення:

навчання з питань цивільного захисту та пожежної безпеки керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, у навчально-методичних центрах цивільного захисту та

безпеки життєдіяльності областей та м. Києва (згідно з Порядком проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року № 819);

навчання діям у надзвичайних ситуаціях усього іншого персоналу безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях (згідно з Порядком здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444) (далі — Порядок навчання населення);

обладнання закладів культури з урахуванням особливостей діяльності та місця розташування інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту (згідно з пунктом 13 Порядку навчання населення).

2.5. Закладу культури рекомендовано створення фонду захисних споруд цивільного захисту відповідно до вимог статті 20 Кодексу цивільного захисту України.

Створення об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту (далі — об'єкти фонду) закладами культури рекомендується здійснювати із дотриманням вимог статті 32 Кодексу цивільного захисту України, пунктів 5–8 Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд із фонду та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138 (далі — Порядок створення), з урахуванням ДБН В 2.2.5-97 «Будинки і споруди. Захисні споруди цивільного захисту» та ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту».

2.6. Закладу культури, який є балансоутримувачем об'єктів фонду, під час утримання та експлуатації таких споруд рекомендовано дотримуватися Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09 липня 2018 року № 579, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 року за № 879/32331 (далі — Вимоги щодо утримання).

2.7. У разі неможливості створення власних об'єктів фонду закладу культури рекомендовано забезпечити укриття у об'єктах фонду інших суб'єктів господарювання на договірних засадах з дотриманням стандартів та правил, зокрема:

щодо забезпечення ємності таких споруд для укриття максимальної кількості працівників і відвідувачів закладу культури, а також суб'єкта господарювання, з яким укладено договір;

щодо встановлення радіусу збору не більше 500 м згідно з додатком 1 до ДБН В 2.2.5-97 (зі змінами).

2.8. Керівнику закладу культури рекомендується вжити всіх заходів щодо інформування працівників та відвідувачів про місце розташування та маршрут руху до найближчого об'єкту фонду, де планується укриття.

Керівнику суб'єкта господарювання рекомендується розроблення та доведення до усіх алгоритму щодо дій у разі отримання відповідних сигналів оповіщення, зокрема укриття в об'єктах фонду.

2.9. Закладу культури рекомендується забезпечити розміщення на шляхах руху та у місці розташування об'єктів фонду відповідних знаків згідно з додатком 1 до Вимог щодо утримання та Порядком маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 року № 1199.

2.10. Під час створення фонду захисних споруд цивільного захисту керівнику закладу культури рекомендується дотримуватися вимог законодавства щодо забезпечення доступності до об'єктів фонду людей з інвалідністю та інших маломобільних верств населення.

2.11. Для працівників закладів культури рекомендується провести навчання щодо дій в надзвичайних ситуаціях, надання невідкладної домедичної допомоги, психологічної підтримки, правил техногенної та пожежної безпеки тощо.

2.12. При проведенні заходів у закладах культури рекомендується розраховувати максимально можливу кількість учасників, виходячи з кількості осіб, що можуть розміститись в об'єктах фонду в разі небезпеки або оголошення сигналу «Повітряна тривога», а за його відсутності – виходячи з відповідних характеристик найближчого об'єкту фонду.

2.13. У разі облаштування об'єкту фонду на території закладу культури рекомендується окрему увагу приділити забезпеченню у такому об'єкті:

доступу до питної води;

наявності базового набору медикаментів, в тому числі препаратів від шлунково-кишкових розладів, знеболюючих, серцевих та заспокійливих препаратів, антисептичних засобів, стерильних бинтів, кровоспинних серветок (за можливості), бактерицидних пластирів, джгута для зупинки кровотечі (або турнікета), термопокривала, одноразових рукавичок, ножиць з тупими кінцями тощо;

облаштуванню вентиляції приміщення;

створенню мінімального набору харчових продуктів тривалого зберігання на випадок необхідності перебування в укритті впродовж значного періоду часу;

встановленню місць для сидіння;

наявності протипожежних засобів та ручних інструментів, зокрема штикових лопат, ломів, сокир тощо;

доступу до мережі Інтернет (за можливості).

2.14. Починати робочий день рекомендується з огляду приміщень та території закладу культури на наявність сторонніх предметів.

У разі виявлення сторонніх предметів рекомендується негайно повідомляти про них правоохоронні органи.

2.15. Заклади культури рекомендовано обладнувати системами протипожежного захисту та оповіщення відповідно до вимог законодавства у сфері пожежної безпеки.

2.16. В усіх будівлях закладу культури рекомендовано мати ту кількість і ширину виходів, що визначена відповідними будівельними нормами та правилами, яка відповідає розрахункам безпечної евакуації людей.

Рекомендується надавати всю необхідну допомогу для виходу з приміщень відвідувачам чи працівникам, які не можуть самостійно пересуватись (особи з інвалідністю, літні люди тощо), та забезпечити їх першочергову евакуацію з будівлі в разі небезпеки.

2.17. Усі двері, призначені для евакуації людей із залу для глядачів, експозиційного, виставкового, читального залів, фойє, кулуарів, планшета сцени, оркестрової ями тощо, рекомендовано:

обладнати світловими покажчиками, на яких білими літерами на зеленому фоні написано «ВИХІД»;

не облаштовувати двері цих виходів замками та запорами, що важко відкриваються;

забезпечити відкриття дверей евакуаційних виходів в напрямку руху людей із приміщень (будівлі).

2.18. У коридорах, на сходових клітках і над дверима, що ведуть до шляхів евакуації або безпосередньо назовні будівлі, рекомендовано нанести зображення знаку «ВИХІД» – відчинених дверей із силуетом людини, яка біжить, і стрілки, що вказує рух людини до виходу.

2.19. Покриття підлоги килимами або паласами на шляхах евакуації рекомендовано обирати таким, яке не загоряється від короткочасної дії малокалорійних джерел запалювання.

2.20. На шляхах евакуації людей рекомендовано:

не застосовувати турнікети та інші пристрої, які перешкоджають вільному проходу людей, зачиняти двері виходів на замки під час проведення заходів, влаштовувати фальшиві двері (подібні до справжніх);

не вішати дзеркала на стінах майданчиків сходових кліток;
не розміщувати на майданчиках сходових кліток стільці, крісла тощо.

2.21. В експозиційній частині музеїв, виставок, картинних галерей і пам'яток культури рекомендовано організовувати маршрут руху відвідувачів, який забезпечує огляд усіх експозиційних залів без утворення зустрічних і перетинаючих потоків, а також можливість ізольованого проходу до кожного відділу.

2.22. Закладам культури рекомендовано розробити та затвердити плани проведення заходів з евакуації об'єктового рівня працівників, культурних та матеріальних цінностей з урахуванням близькості закладу культури до лінії зіткнення, загрози окупації або окупації з урахуванням вимог Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року № 841 (далі – Порядок проведення евакуації), Методики планування заходів з евакуації, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 10 липня 2017 року № 579, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 серпня 2017 року за № 938/30806. Плани евакуації на кожен з цих випадків рекомендується не публікувати з метою убезпечення потрапляння цієї інформації до окупаційних військ.

2.23. Евакуацію матеріальних та культурних цінностей рекомендовано здійснювати в порядку, визначеному Кодексом цивільного захисту України, Порядком проведення евакуації, інших нормативно-правових актів.

Планування заходів з евакуації матеріальних та культурних цінностей, що перебувають у державній власності, рекомендовано здійснювати на підставі Переліку матеріальних і культурних цінностей, що перебувають у державній власності та потребують евакуації у разі збройних конфліктів (додаток 1 до Порядку проведення евакуації).

Органам державної влади, закладам культури, у віданні або власності яких перебувають матеріальні та культурні цінності рекомендується визначити перелік, обсяг таких цінностей, черговість проведення їх евакуації.

Разом з цим, планування заходів з евакуації матеріальних та культурних цінностей комунальної форми власності рекомендовано здійснювати з урахуванням вимог пункту 1 додатка 1 до Порядку проведення евакуації, де визначено найменування матеріальних та культурних цінностей, перелік органів державної влади (установ, організацій), відповідальних за планування заходів з евакуації.

В умовах воєнного стану музейні предмети першої та другої черги евакуації, архівні документи, особливо цінні видання (далі – культурні цінності) та облікова документація (далі – документи) рекомендовано упаковувати належним для

підготовки до евакуації. Підготовка до евакуації та евакуація, підготовлених до евакуації культурних цінностей та документів закладів культури державної та комунальної форми власності, рекомендовано здійснювати за індивідуальним алгоритмом відповідно до заздалегідь складеного та узгодженого з МКІП плану для кожного закладу в координації з МКІП з урахуванням безпекової ситуації силами обласних військових адміністрацій із залученням відповідних підрозділів Національної поліції України та з поданням до МКІП повних списків цінностей і документів, що підлягають евакуації.

Евакуацію культурних цінностей та документів рекомендовано здійснювати за умови видання відповідного наказу МКІП. Евакуацію культурних цінностей та документів без наказу МКІП рекомендовано здійснювати у виключних випадках з інформуванням МКІП.

За потреби евакуації культурних цінностей кіномистецтва рекомендується провести попередні комунікації та консультації з Державним агентством України з питань кіно.

При складанні плану евакуації культурних цінностей та документів рекомендується:

скласти перелік культурних цінностей та документів, що підлягають евакуації;

скласти декілька варіантів орієнтовних маршрутів евакуації культурних цінностей та документів у безпечне місце;

у разі загрози окупації, розглянути можливість евакуації культурних цінностей та документів до сусідніх областей, де така загроза на момент прийняття рішення відсутня, з метою забезпечення швидкості і узгодженості евакуаційних дій провести відповідні комунікаційні заходи на рівні профільних заступників голів обласних військових (державних) адміністрацій та, за потреби, із залученням органів місцевого самоврядування;

при складанні маршруту евакуації окрему увагу приділити оптимальним шляхам транспортування культурних цінностей та документів;

розрахувати обсяги та забезпечити закупівлю необхідних пакувальних матеріалів для евакуації культурних цінностей та документів;

визначити працівника (працівників), відповідального (відповідальних) за евакуацію культурних цінностей та документів.

При пакуванні культурних цінностей та документів рекомендується вкладати примірник необхідних актів безпосередньо у пакунок.

2.24. Частину матеріальних цінностей, що не підлягають евакуації, рекомендується розмістити подалі від вікон та забезпечити приміщення, де вони зберігаються, протипожежними засобами.

2.25. У разі загрози окупації рекомендується евакуювати також важливі документи закладу культури та документи, що містять персональні дані працівників та/або відвідувачів закладу культури. У разі неможливості евакуації документів, що містять персональні дані відвідувачів, через їх великий обсяг або з інших причин, рекомендується розглянути можливість їх переміщення в безпечне місце на території закладу культури або знищення з метою не потрапляння персональних даних до рук окупаційних військ.

2.26. Рішення щодо форми роботи закладу культури рекомендовано приймати органам місцевого самоврядування та місцевим органам виконавчої влади або військовим/ військово-цивільним адміністраціям з урахуванням рівня безпеки в населеному пункті, де розташований заклад культури, з дотриманням права населення на доступ до культурних послуг.

2.27. У разі пошкодження будівель закладу культури рекомендується розглянути можливість організації дистанційної роботи та здійснювати надання послуг з використанням інформаційно-комунікаційних засобів.

2.28. У разі наявної можливості у закладу культури, що зареєстрований та здійснює свою діяльність на території громади, розташованої в районі близькості до лінії зіткнення, надання культурних послуг населенню, пов'язаних із перебуванням у ньому відвідувачів, керівнику цього закладу рекомендується погодити надання таких послуг із засновником/органом управління та військовою адміністрацією, на території якої зареєстрований та здійснює свою діяльність цей заклад культури.

III. Особливості функціонування закладів культури в умовах підвищеного рівня небезпеки

3.1. Закладам культури рекомендується переглянути перелік послуг, що надаються, з урахуванням можливостей надання частини послуг дистанційно з використанням інформаційно-комунікаційних засобів (у тих закладах культури, де це можливо) та нових потреб відвідувачів.

Окрему увагу рекомендується звернути на послуги, які можуть бути цікаві ветеранам та інвалідам війни, пораненим військовослужбовцям, які перебувають у процесі відновлення, внутрішньо-переміщеним особам, особам з посттравматичним стресовим розладом, дітям, що втратили батьків, тощо. Наприклад, рекомендовано ініціювати організацію зустрічей з психологами, майстер-класи (в тому числі з арт-терапії, театрального мистецтва) та інші комунікаційні заходи, що сприятимуть інтеграції вразливих груп населення у громаду та суспільство загалом.

Рекомендується у бібліотеках сформувати полицки книжок, що можуть бути цікаві та затребувані в частині психологічної підтримки відвідувачів в умовах воєнного стану.

3.2. Бібліотекам рекомендовано постійно здійснювати діяльність в частині навчання населення медіаграмотності, роботі з джерелами інформації, надання доступу до офіційних джерел інформації тощо.

3.3. Бібліотекам та музеям рекомендовано вживати всіх заходів з метою оцифрування фондів та надання доступу до них за допомогою інформаційно-комунікаційних засобів (з урахуванням вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Бібліотекам рекомендовано першочергово оцифрувати цінні та рідкісні видання, а також краєзнавчі та періодичні видання, що можуть бути унікальними та недоступними у бібліотеках інших регіонів.

Також рекомендується розглянути можливість використання хмарних технологій та знімних носіїв інформації для збереження найважливіших даних.

3.4. Закладам культури, які часто відвідуються дітьми (наприклад, бібліотекам для дітей, театрам ляльок, театрам юного глядача тощо), рекомендовано забезпечити об'єкти фонду, що знаходяться на їх території або використовуються ними, книжками для дітей, іграшками, приладдям для малювання та іншими засобами, що допоможуть організувати дозвілля дітей в укритті в разі тривалого перебування в ньому.

3.5. Керівникам закладів культури, основною діяльністю яких є проведення заходів, (театри, філармонії, концертні організації, клубні заклади тощо) рекомендується вживати всіх необхідних заходів із закупівлі необхідного обладнання для здійснення запису або прямих трансляцій таких заходів.

3.6. Закладам культури рекомендується активізувати проведення заходів патріотичного спрямування та здійснювати постійну роботу з формування свідомого населення, зокрема через популяризацію традиційної культури, нематеріальної культурної спадщини, народних свят, звичаїв, обрядів, фольклору, а також щодо зміцнення національної пам'яті та національної ідентичності тощо.

3.7. Рекомендується розглянути можливість створення партнерства з місцевими волонтерськими організаціями, фондами тощо з метою залучення закладів культури до допомоги населенню та військовим, які цього потребують, зокрема, через проведення публічних та благодійних заходів, інтеграції вразливих категорій населення в громаду через культурні практики тощо.

Начальник управління
соціокультурного розвитку

Олена ПАНАМАРЧУК

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 424 від 11.08.2023
Сертифікат: [58E2D9E7F900307B04000008C6630006B72A400](#)
Підписувач: [Карандеєв Ростислав Володимирович](#)
Дата підписання: [11.08.2023](#)
Дійсний з [13.06.2022 0:00:00](#) по [12.06.2024 23:59:59](#)